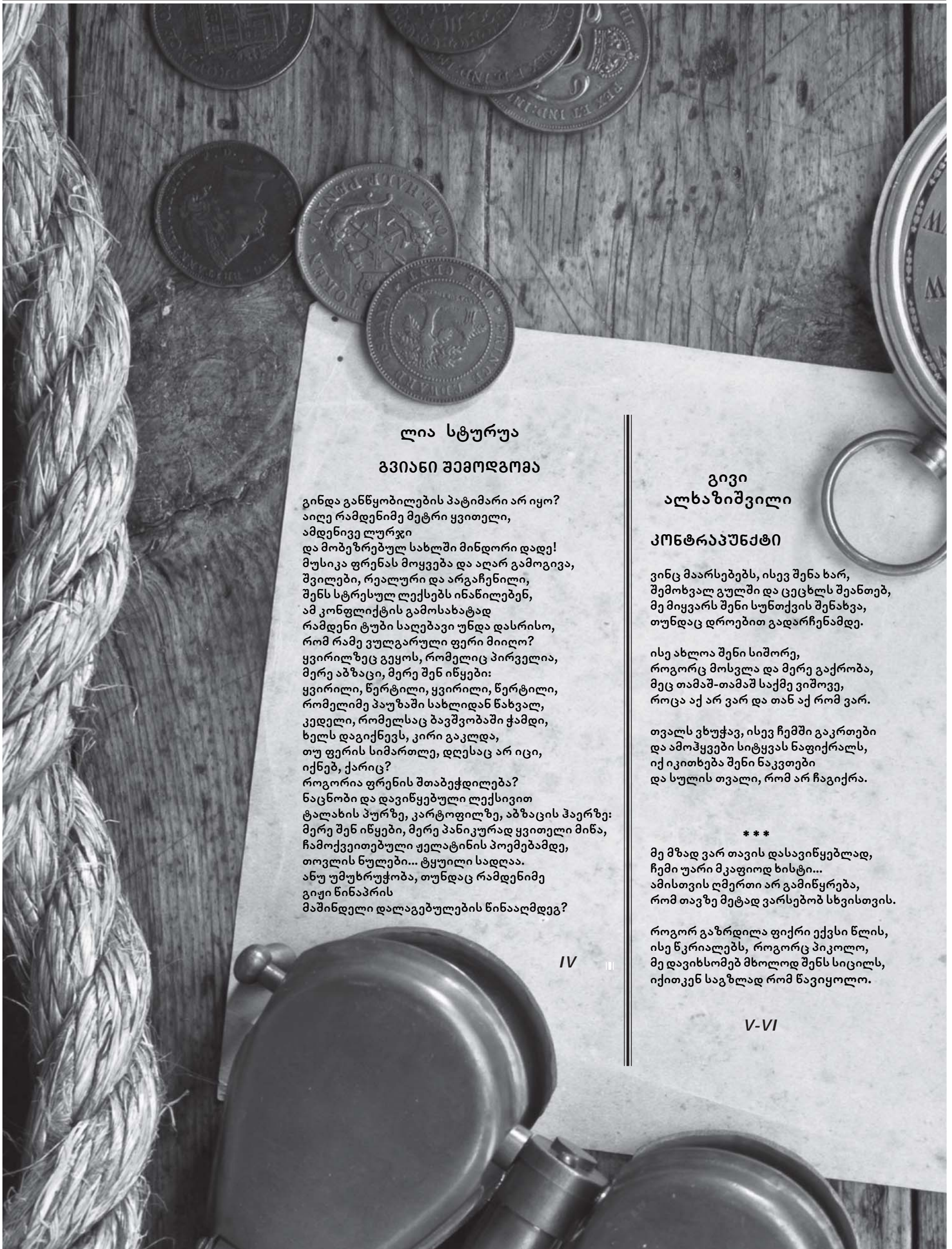

ლიტერატურული გაზეთი

№4 (164) 26 თებერვალი - 10 მარტი 2016

ბამოლის ორ კვირაში ერთხელ, პარასკეობით

ფასი 80 თეთრი

ლია სტურუა

გვინანი შამოდგომა

გინდა განწყობილების პატიმარი არ იყო?
აილე რამდენიმე მეტრი ყვითელი,
ამდენივე ლურჯი
და მობეზრებულ სახლში მინდორი დადე!
მუსიკა ფრენას მოყვება და აღარ გამოგივა,
შვილები, რეალური და არგაჩენილი,
შენს სტრესულ ლექსებს ინანილებენ,
ამ კონფლიქტის გამოსახატად
რამდენი ტუბი საღებავი უნდა დასრისო,
რომ რამე ვულგარული ფერი მიიღო?
ყვირილზეც გეყოს, რომელიც პირველია,
მერე აბზაცი, მერე შენ ინყები:
ყვირილი, წერტილი, ყვირილი, წერტილი,
რომელიმე პაუზაში სახლიდან წახვალ,
კედელი, რომელსაც ბავშვობაში ჭამდი,
ხელს დაგიქნევს, კირი გაკლდა,
თუ ფერის სიმართლე, დღესაც არ იცი,
იქნებ, ქარიც?
როგორია ფრენის შთაბეჭდილება?
ნაცნობი და დავინყებულები ლექსით
ტალახის პურზე, კარტოფილზე, აბზაცის ჰაერზე:
მერე შენ ინყები, მერე პანიკურად ყვითელი მინა,
ჩამოქვეითებული ყელატიინის პოემებამდე,
თოვლის ნულები... ტყუილი სადღაა.
ანუ უმუხრუჭობა, თუნდაც რამდენიმე
გიჟი წინაპრის
მაშინდელი დალაგებულების წინააღმდეგ?

IV

გივი ალხაზიშვილი

კონტრაპუნქტი

ვინც მაარსებებს, ისევ შენა ხარ,
შემოხვალ გულში და ცეცხლს შენათებ,
მე მიყვარს შენი სუნთქვის შენახვა,
თუნდაც დროებით გადარჩენამდე.

ისე ახლოა შენი სიმორე,
როგორც მოსვლა და მერე გაქრობა,
მეც თამაშ-თამაშ საქმე ვიშოვე,
როცა აქ არ ვარ და თან აქ რომ ვარ.

თვალს ვხუჭავ, ისევ ჩემში გაკრთები
და ამოჰყვები სიტყვას ნაფიქრალს,
იქ იკითხება შენი ნაკვთები
და სულის თვალი, რომ არ ჩაგიქრა.

მე მზად ვარ თავის დასავინყებლად,
ჩემი უარი მკაფიოდ ხისტი...
ამისთვის ღმერთი არ გამინყრება,
რომ თავზე მეტად ვარსებობ სხვისთვის.

როგორ გაზრდილა ფიქრი ექვსი წლის,
ისე წკრიალებს, როგორც პიკოლო,
მე დავიხსომებ მხოლოდ შენს სიტყვას,
იქითკენ საგზლად რომ წავიყოლო.

V-VI

კონსტრუქციონის ტყუილი

ნორმალური მშობლები ჯერ სახლს აშენებენ, მერე ბავშვებს. ფანტაზია თუ დაძაბეს, შეიძლება, ბალიც გამოუვიდეთ. კოსმიური ჭორი, მზის და მთვარის მონაწილეობაზე ამ საქმეში, ანათებს, მაგრამ არ ათბობს... ნორმალური ბავშვებიც დალექილ მაგალითს იმეორებენ: კონსტრუქციონისგან ოჯახებს აშენებენ, ჩემისთანები — ვულკანებს! პრინციპი ერთია, ტყუილი მეტი, თუ გადაწონა, ისეთ კაცთან მიმიყვანს, აჩქარებული ჟესტები აქვს, მონასმები — ფართო, ფერები — დაძაბული, ცხელა მის გვერდით! რატომ წავიდა? რომ მჟავე ნისლი არ ჩასდგომოდა თვალბეში, თუ არ დაენახა, როგორ დაუბრუნდი ვულკანების მშენებლობას? ნალველი რომ ამოსდით, როცა ღვიძლის შემოდგომა მაქვს? რომელიღაც სიზმარში გაჩხერილ მშობლებს ვამშვიდებ: — უხერხული წითელი ლავა კონსტრუქციონის საბუთებში არც წერია; არც აღარავინ მეუბნება: — ცხელა შენს გვერდით!

მისამართი სამშობლოსავით

ზამთარი — უჟმური, მშვიერი, ასთმატიკი. თბილ ქვეყანაში კიდევ გინდა? და კიდევ, ჟრუანტელის ვერცერთი ჭიით ვერ შეეხები? ათასში ერთხელ რომ მეტი სიფხიზლე? ჩიტი ხომ არ ხარ, ან გიჟი, ამ ჩიტის პროექტით თავში, საიდანაც თმის სისხლი მოედის? პასპორტი რეალისტია, კიდევ რომ მოერგო, გაფონვა დაემართება. მეტაფორიდან ინსულტამდეც რა მანძილია? რამდენიმე წუთი, ან მთელი დედამიწა, სულ რომ ცდილობს ვაშლების ბალი გაიმეოროს, ჯოჯოხეთი კი გამოსდის ლოზუნგით „ხელოვნება ხელოვნებისთვის!“ ტრიალში კარუსელის პრინციპით, შიგ ოქროს კბილევივით ჩანაობილია ბავშვებმა რომელიმე ბრუნზე თუ გამოიხედეს, ჩემი მისამართი იგივეა: ზამთარი, შალის დღეები, მონყენილი, გასაყიდად გამზადებული სახლი...

გგალი

რა გამოვიდა? პოსტმოდერნისტული მთვარე კი ამოიყვანეს ცაზე, თვითდამკვიდრებისთვის საჭურისი ძაღლები მიუჩინეს და საოპერო ყმული მთლიან. შიშის ზარი ქალაქის პარტიტურაში არ ინერება. პოსტმოდერნიზმი — დაშვებული ქურდობა! სანერ მაგიდასთან რომ ჩაგეძინოს, ნახევრად უმ სიტყვებს წაიღებენ, ასონანსურ ყურს და კიდევ ბევრ რამეს, იმ მგლის გარდა, რომელიც ტანში გაყავს და გძიძგის და რაფინირებას არ ექვემდებარება. რატომ, მაინცდამაინც, მგელი? აბრეშუმის საცვალში ცივა, ხავერდის სტერეოტიპი ალერგიას იწვევს, ჩაიში ლიმონის მთვარეც იმიტაციაა იმ ნამდვილის, პროვინციებში ჩამოკიდებულის, რომელსაც თავისი მგლები ყავს და ერთი მათგანი მე ვარ. როცა შეყვარებული მინაში გინევს, მხოლოდ ყმული! მელოდრამის არც ერთი გრამი! სადღაც დაეწევა და შეაწუხებს, იმასაც ასონანსური ყური აქვს, აჩქარებული თვალი, სადაც ჩემი მგელი ცვდება, იხეხება, ინგრევა, ოღონდ, სტერილიზებულ ძაღლს ნუ დაემგვანება, შინაური კრინით, ვთქვათ, ჭერამდე! როცა ყმულის ამპლიტუდაში იმდენი ორკესტრია, მთვარეზე ისეთი ყურადღებებიანი სინათლე! კი ვერაფერს შევლიან, მაგრამ ესმით ერთმანეთის...

რასაც არ ელიან

საყელს პირდაპირ ხმაზე ვიკრავ, ყელი, ორი თითით გამოწეული, ქუჩაში მყავს გაშვებული, ისედაც ვგრძნობ, რომელ რეგისტრს

ლია სტურუა

რა მოქმედება შეუვთანხმე — ყველაზე მაღალმა არ მიკარნახა ცეცხლი ლამპის ტვინამდე ამენია? ვინმემ იცის, ეს მისწრაფება უკმარისობის დონიდან რამდენ მეტრზეა? წნევისაღივით რომ იზომებოდეს, სინდიყის სვეტს დაბლა ჩამოვადებდი, მშიერ საგნებს ვერცხლს გავუნანებდი, აღარ მილაღატებდნენ... სახმო სიმებს რა ვუყო? ეყოფათ მათხოვრობით ვოკალის გაკრიალება! რომ შევავროვო, ყველანი ერთად — მთელი კონსერვატორია! ცალ-ცალკე — ჭიანჭველები, ჰიპერბოლებით ზურგზე, თავ-თავისი პატარა „აღდგომებით“, რასაც რატომღაც არ ელიან საშუალოზე დაბალი ტანებისგან...

ქვეტაქსტი

პირველი ხმა მდულარეა და კივის, მეორე — ნელთბილი სახლივით, კივილზე რაც მახვილები გეჯდა, შიგ რომ ჩაყარო, დასარტყმელი ინსტრუმენტების ანსამბლი გამოგივა, წელიწადში ერთხელ, თავისგამხეთქ მზეში, როცა გინდა, ეს თავი მოიხსნა და წყლის ბოთლს დაადგა — ყინულიანი, ფორმულიანი, გონიერი წყალი! რატომღაც არ იმსახურებს ძეგლს? ყოველგვარი პათოსის, სიტყვის დაწახნაგების და ტროპის გარეშე? მაგრამ მუცლიდან თუ არ იხარებდი, მდულარესა და დოლეს შორის მონენკილი ხმა ყელს არ გიხურებს, როგორი მწყობრიც არ უნდა იყოს წყლის ტექსტები, ქვეტექსტი არ აქვთ, როგორც უპასუხო სიტყვებს, რომლებიც ქვებში უნდა, ჯოჯოხეთურ ცეცხლზე, ყოველ წამოხურებაზე თითო ქვრივის ჩამატებით, ტკივილის კოეფიციენტის ვერდამრგვალებით, თორემ რა წყალზეა ლაპარაკი, რა გაგრელებზე, რა სულისმოთქმაზე, როცა ყველაფრის მიუხედავად, ცეცხლი ისევ ორლობებში დაგიბრის...

უნერტილობა

არ მძინავს, დილას ველოდები, რომელსაც ბევრი სინათლე ჭირდება, სინათლე არის, მაგრამ ისეთი ცივი, რომ დილა ვერ შედგება, მარტო საათი აჩვენებს გათენებას პატარა ისრით, დიდით — ადგილზე სირბილის შესაძლებლობას. თოვლი არ არის და ნახევარ ქალაქ ძვლები თეთრი საცვალივით უჩანს მიწიდან, ჩაის რომ ავადულვ, ისინიც მოვლენ, დასხდებიან, შექარზე თვალი გაუშტერდებათ... ჯერ მამა ნავა, დედას ლაპარაკის განწყვეტა უჭირს (აქედან ჩემი უნერტილობა?), ოთახიდან ოთახში დადის და ლაპარაკობს, ხმა უკვე კარივით უჭრიალებს, რომელსაც ვერ ადებს, არ უნდა სიკვდილი!

შუპის ერთი პროცენტი

თოვლი კი არ მოდის ციდან, ან წვიმა, ნაცრისფერი გამოუსავლობა, ჭურჭელს შუპის გემო აქვს და არა სიტკბოსი, ან დავიწყებული სიმძღვრის, ნახევრად ძილში დედას ისეთი კაბა მოაქვს, მშიერ ფუტკრებს რომ თაფლის ფერი გაახსენდეთ. ამ უწყინარ პათეტიკასაც თავისი გვერდითი მოვლენები აქვს: კაბას ჭიანჭველები და სარეველები მოყვება მიწიდან, რომ ჩავიცვა, ხორცს შემეჭამენ, მაგრამ ეს სხვა ტკივილია, არა მარტოხელია და უპატრონო, არამედ სულს რომ უბერავენ და ბოლოსკენ ტკბილდება... კაშკაშა საგნებს, მზით დაწყებულს და პრიალა ქსოვილით დამთავრებულს, შეუძლიათ სიყვარულის სიმულაცია, ნორმალურ მკვდარსაც, თუ სულის ერთი პროცენტი უნთია, შეწუხებულ ადგილებზე დაგაშტერებს, მაგ. შუბლის ძვლებზე, სადაც ღმერთის ოქრო გაქვს, მაგრამ თავი რომ გაგიტყუონ, სფეროების მუსიკა კი არ წამოგივა, წუთისოფლის სამღურავი...

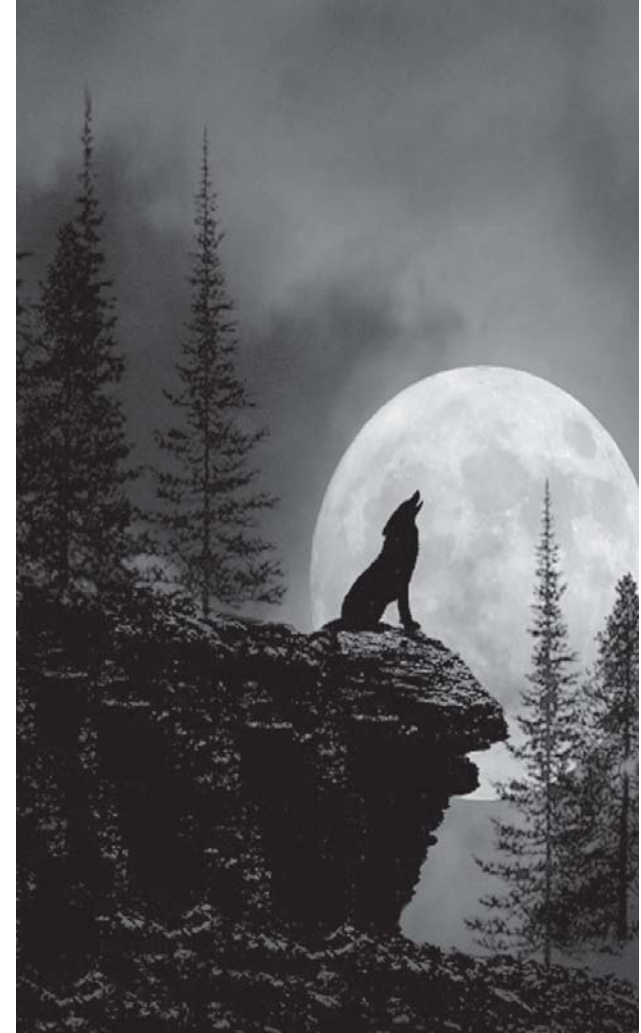
ამ მავნებელს რა შეარბილებს? ბევრი ტალახი და ერთი პროცენტი მზის სუროგატი? პურზე წასმული ფუტკრების შხამიც უფრო ძნელია, ვიდრე იმ დროის დაბრუნება, როცა ტკივილზე სულს გიბერავენ და ვითომ ისევ ზაფხულია და გიყვარს შენი სიზარმაცე...

სიყვარული?!

ძილის ქვედა შრიდან, ყველაზე ბნელიდან რომ ამომაგდონ ისეთ გამჭოლ სინათლემი, თითქოს მანქანას შევუვარდი! ცხოვრებასთან შეგუების გაკვეთილები... აქაც შრებს შორის: ომები, ბავშვები, ემოციები ზენა და ქვენა, შუაში ეკლესია, ან კლასიკური ლიტერატურა... სქესის სიანჩხლე გაცვეთილ სიტყვებში კი არ ჯდება, მაგრამ თუ მოარგე და ერთი ღერი ასანთიც აუნთე, ისეთი რომანი დაგეშობა თავზე — ცეცხლი ჩარჩოში! მაინც, ჩარჩოში, თუ გაარღვიე, თავს დაისახიჩრებ, თუ არა, ისტორიაში დარჩენასავე გამოგივა, ლეგენდებს შეგითხზავენ, გვირგვინის მკვდარ ყვავილებში იმდენ შაქარს აღმოაჩენ, თავის მოტყუება გაგიტკბილდება. ამასობაში კაცი ან ქალი უნდა მოგიკვდეს, რომანში ღმერთთან ვერმიახლოების სევდაა მთავარი, თორემ მეთავე სექსი, და ასმეერთე ქორწილი, რამდენიც გინდა! ბრმა კნუტებიც გამჭოლ სინათლემი ასევე ივლიან, კატარაქტიანი თვალებით, თუ ასანთის ღერებისგან კაშხალი არ აუშენე, კიდევ შეგიძლია?

თეატრალი

მკვდრებთან ლაპარაკი კი მეხერხება და, მაინც, რა უნდა გითხრა? ნახმარი სიტყვები მომიხშირდა ლექსიკონში, შენთან დაკავშირებით: მძიმეა ეს, მიჭირს ის, ვერ ვერევი თავს, მეხსიერებას, შემოდგომას... კიდევ უფრო ძნელია თვითკმარობის თამაში: კი, ქალღმერთს მონესრიგებული მუსიკა კანონიერ სახეს იძენს, ყურადღებიანი თვალების ქვეშ დავდივარ, ქვებით დაჩენქვილი ხმა არც უნდა ისმოდეს, შვილი რამ სიმორეზეც არ უნდა წავიდე, მაინც ჩემი თეძოდან იხედება, ქმარი მოუკვდა, მისი შვილი მეორე თეძოზე ამომივიდა, გაფურჩქნილი იასამანივით დავდივარ, გაზაფხულზე ვილაცას უნდა მოვეწონო. შენს საიქიოში ასეთები ხდება? ჩემთანაც აღარ. ისე, მზიანი დღესავით, გამოვიგონე...

„ჩვენც დავებდეთ სიყვარულს“.
ვერგილიუსი

ისე თენდება,
უთქმელად რომ იგულისხმება,
არც თვითონ იცის, მერამდენად,
რადგან ყოველი გათენება პირველია
და ასეა სიყვარული,
ყოველ ჯერზე ახალი...

ვიცი, რას ნიშნავს ნამცეცხვით მოფენილ მორზე —
ბელურების მშიერი მორზე —
იქნებ სტაკატო, ნისკარტებით შესრულებული...

მეძახის ბავშვი —
უმარტივეს გამის თანხლებით:
დო მი სოლ დო — აი, არპეჯიოს დასაწყისი...
იგი შენი თანმდევი,
ისიც ახლა იბადება
და განცვიფრება გაანათებს დაბინდულ თვლებს.

რაც სერიულად მეორდება — მექანიკაა.
მექანიკა სამშობლოა სექსინდუსტრიის...

თავისით ჩნდება რიტუალის ფარული არსი,
რომელიც თითქოს მარტოა და ისე მარტოა,
რომ მთელ სამყაროს იტევს ფრთებქვეშ
და მისი თვალი ყველა გულს სწვდება
და რასაც სწვდება, იგი იქ არის.

მას შეუძლია, რომ შეგვიძლევს
და ყველა კარი ისე გახსნას შენთან ერთად,
სხვებთან ერთად და მერე ისე ჩაიკარგოს,
რომ თავისთავში მიტოვებულ სულდგმულს მიაგნოს,
სულისმოთქმას რომ მოელოდა
და შენს სიტყვებში გაუჩინარდა.

დატოვე შენი სამალავი, შეაფარე თავი ქოროს
და აღიდგინე ის იამბიკო¹,
შენს მარტობას რომ კარნახობდი
და სამუდამოდ დაიმახსოვრა.

...ხოლო იგი მუდამ ჩვენშია,
და მაშინაც ვართ,
როცა აღარ ვართ,
მაგრამ არ ვიცით...

¹ „იამბიკო“ — იხ. გივი ალბაზიშვილი — „ქორონიკონი“, გვ. 152, „მერანი“, 2006წ. და „უცნობი მზე“, „საუნჯე“, გვ. 102. 2014წ.

შენს გამო მინა ატირდა ჩემში,
ყურს ვუგდებ მინას — ახლო ნათესავს,
მზე არეკლილი ოქტომბრის ქებში,
მიკრძალავს წასვლას ანუ ათვისას.

ზოგჯერ დრომ იცის გაუცხოება,
იმ გზით მივყავარ, რითაც მოვედი
და თამაშ-თამაშ გამქრალ ცხოვრებას
ველარ იხსენებს ამაოეთი.

დედა ჩემი სამყაროა,
ის ჩვენს გამო საპყარია...

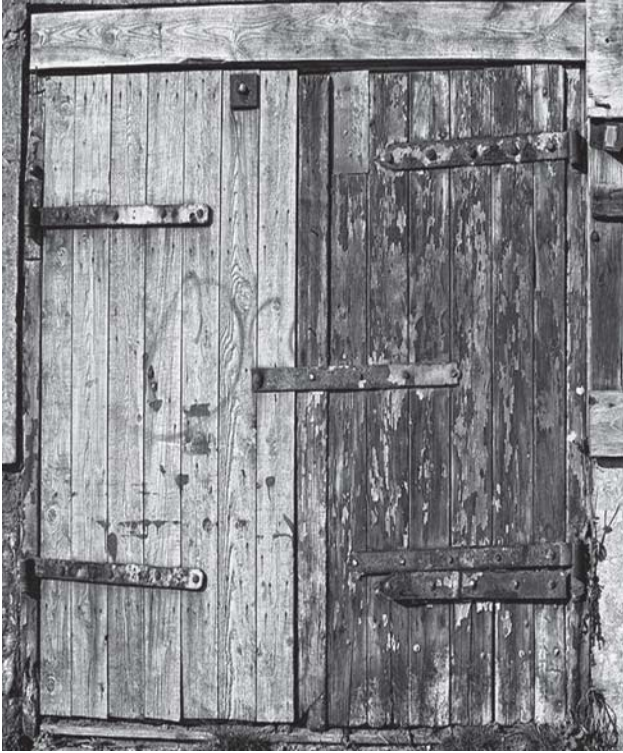
მეგონა მემალეობი,
შენ თურმე თანმდევი
დღისით და ღამით.
რა ვიცოდი, ასეთ წვიმაში
მუსიკას თუ შემოჰყვებოდი...

როგორ გაზრდილა შენი კვიპაროსი...
მწუხრის ვარსკვლავს ხატავს ცაზე
კენწეროს ფუნჯი?!

ეს გზა უცხოა,
მხოლოდ ყვავის ხმაა ნაცნობი...

ხვანა ვერ გვიშველის, მეტადრე არხვანა,
სხვები კერავენ მსოფლიოს რუკებს!
ჩვენი ცხოვრება ქცეული არღნად,
დასცინის ყველას, თან გუნდრუკს უკმევს.
გვიახლოვდება მორიგი წარღვნა,
მისი გუგუნი მოისმის უკვე...

გივი ალბაზიშვილი

შესვლა

ისე შევიდა ჯაბა კოლაში,
რომ შესვლა იყო სრული კოლაჟი.
მთელი ცხოვრება იჯდა კალაში
და გვაბოლებდა, რომ ლასკალაში...
უცნაურია მისი პოპარტი —
ქალის მუცელში ზის ლეოპარდი,
სახლი ნივთებით გამოტენილი —
სახლი კი არა, უფრო ლომბარდი,
თვითონ კი თავი ლომი ჰგონია,
ლომი თუ არა, ლომის ტოლ-ფარდი!

ქცევის ნიშანი

ფრთხილებს გული, ისე ირწევა,
თხოულობს სიტბოს და მონინებას...
ნეტავ, ეს გოგო შემთავაზებდეს
ან გაძიძებას ან მოძიძებას...

ამოიკითხავ ხელნაწერს შენში,
ადრეც რომ იყო,
ახლაც, ყოველდღე რომ ინერება და იკითხება
და იშლება და იჩხაპნება და ინერება
არავისთვის, აღარავისთვის,
მხოლოდ სისხლისთვის,
გულისცემისთვის და დუმილისთვის,
რომელიც ზოგჯერ სიტყვას ინახავს.

საშიში მზერა გიმახსოვრებს
და მან, ვინც შენში იქექება,
ჰორიზონტიც ყულფად გიქცია.

ფუჭსიტყვაობის უდაბნოში გზა დაგეკარგა
და ჩალასავით სათქმელს იცოხნი.

მოხინდრეთა მთქნარებისგან
იორთქლება ფანჯრის მინები;

იმ სახლში ისევ სულებს უხმოვენ
და სპირიტუალიზმით თავს იქცევენ შინაბერები.

შენ ვინც გიყვარს, თითქოს შენშია
და მაინც ეძებ...

გზა შენ ხარ...

ვრცელია წუთი,
გუბე ახელს შენ თვალს, მთვლემარ კალეიდოსკოპს,
დრო მიგაცილებს უცნობივით
და გზადაგზა სხეულს რომ კარგავ,
ძველ სარკეში ისევ პოულობ.

ცის ნაპირია და აქ ყოფნა ნიშნავს არეკვლას,
არა სიცოცხლეს,
სხვაგან ნასვლის მიშს და იმედს
გრძნობ ერთდროულად,
როცა შენში ცა და მინა იბადება მეუთვალავედ,
ჩვენი ყოფა ერთმანეთის სიღრმით ივსება...

შენ ანბანისგან შედგები და აგებ ანბანით,
ნატრობ, დამარცვლით თქვა რაიმე,
როგორც ოდესლაც,
დედა რომ კითხვას გასწავლიდა;

შენს სსოვნაში ცხოვრობს დედის ხმა
და ის მანამდე აღრმავებს სიტყვას,
ვიდრე გულში ცა გაიხსნება.

შენ შეეჩვიე, გზას რომ კარგავ და აღარ ეძებ,
რადგან გზა შენ ხარ...

დახურე ნიგნი, დაო, დაიძინე,
ხვალ ნაიკითხე დაო დე ძინი,
დაო, დეიძინე,
დაო დე ძინი,
დეიძინე,
დე ძინი...
დე ძინ..
ძინ.
ძინ...
ძინ...

ჩანახატი

რა ნაცნობი ჩქამი არი,
ისე ახლოს ჩამიარე,
მხოლოდ ვიგრძენ, შენი სუნთქვა
რომ მოედო ამ იარებს.

შენ იყავ თუ შენი მსგავსი,
ვინც მე გვერდით ჩამიარა,
სულ ერთია, ორივენი
უშველიდით ჩემ იარას.
შენს თვალეში ნავიკითხე:
— სულ ჰოს ნიშნავს ჩემი არა.

მონატრების უარყოფა

არავითარი მონყენილობა ან სხვაზე ფიქრი,
სხვაზე, რომლის ანაბეჭდიც უკვალოდ გაქრა.

მხოლოდ დუმილის მეხსიერება
თუ რალაც მსგავსი, შრიალივით ძლივს გასაგონი —
უხილავი კენწეროდან ჩამოღწეული.

არავითარი მონატრება —
ანუ დარდი მარტობაზე,
რომელიც ახლა ისე სავსეა,
რომ გუმბათივით იზრდება ცისკენ.

არავითარი დასასრული,
მხოლოდ მშვიდი გიორგობისთვის
თვალებიდან მზის ამოხედვა
და ცეროდენა გოგოს სიცილი,
როგორც უეცრად ნაპოვნი გზა
უდაბურ ტყეში.

მოუკიდე!

„მონევა ინევეს ნაადრევი სიკვდილს!“
უფრო ნაადრევს წინასაარჩევნო ლაყაფი,
თითქოს გამლილია წიგნი ალაპის,
ისე ვკითხულობ მოძრავ სხეულებს,
რომელთაც ღმერთი უნდა მოუკვდეთ:
— მოუკიდე, მოუკიდე, მოუკიდე!

ნაადრევი სიკვდილს ინევეს სიცოცხლე,
პაუზებს შორის ძილი წყვეტილი,
გამთენიისას ფანჯრის რაფაზე
მშვიერ ნისკარტის მრავალწერტილი.

მერე რა, რომ რომელიღაც ჩიტი გალობს,
უკონტროლო რიტუალს ასრულებს
და დროის უნაპირო საკანში მანამდე იფრენს,
ვიდრე ნემსის ყუნწად არ იქცევა
და იმ ყუნწში, შენი უკანასკნელი მზერა
ძაფივით გაივლის,
რითაც ცოლი თეთრ ტილოზე ამოქარგავს
შენს ინიციალებს
და დრო გაარკვევს სიკვდილამდე ვინ იწრიალებს.

მერე რა, რომ თეთრი ტილო
არ გაფრინდება მტრედევით
და ღამისფრად შეღებულს ლარნაკის ქვეშ დააფენენ.
ლარნაკიდან კი თეთრი ვარდი ამოიხედავს
იმ ბგერასავით, რომ გადარჩა
და საკუთარ ფერს მიაკვლია;
სახეზე შეგრჩა რალაც ისეთი,
რომელიც ნათქვამ სიტყვებს აკლია.
შენ ხომ ყოველთვის აღიარებდი,
ეს შენ კი არ ხარ, მხოლოდ შენი ანარეკლია,
თავს რომ დაეძებ და ვერ პოულობ
და აღარ გახსოვს,
როგორ იქცა პავლე პაოლოდ.

მოუკიდე, მოუკიდე, მოუკიდე
და შეეცადე, სხვებს კი არა, შენ თავს მოუკვდე!

ზამთრისპირის ესკიზები
გაზაფხულის მონატრებით

...მოდის ზამთარი
და მწვერვალზე თოვლის ფანტელის
თეთრ კლავიშებს აწვალებს ქარი
და შორით მოაქვს ფიფქების სევდა,
რომ ამ ქალაქში ჩამოარიგოს...

...ო, გაზაფხულის საოცარო გამოღვიძებავ,
საიდან მოხვალ?
ან საიდან მოგვეახლები?
სად ჭიხვინებს შენი რემა ყალყზე შემდგარი?
რომელ ველ-მინდვრებს და მთა-გორებს
ალამაზებ უცხო მხარეში?
რომელ ტყეთა და უღრანთა
კენწეროებზე ჰკიდია შენი დაფდაფები,
მწვანე ზარები?

...შორეულ მთებზე თოვლის ფიფქების
თეთრ კლავიშებს აწვალებს ქარი...
და ქალაქი — ღამის ნაპირზე მიმდგარი გემი,
გაჩახჩახებულ კაიუტიდან გაჰყურებს უკუნს...
იქ კი, შიგნით, საქმიანი ჩანან მგზავრები
და ათასნაირ ბარგს და ბარხანას
აგროვებენ მგზავრობისათვის...

...მრავალი მგზავრი ვერ მიღწევს
გაზაფხულის მშვენიერ ნაპირს,
ვერ იხილავს ვერასოდეს სხვა ნავსადგურებს...
აქ კი, გემზე,
ამომსვლელთა ახალ-ახალი რიგები დგანან...

...როცა ამ ნაპირს მოვალნიეთ,
თვლემდა მდინარე
და ტკივილიან სულს მალავდა
ყინვის სამოსში...
შეუცნობელი მთების კონტურებს
და უვრცეს მინდვრებს,
ამოქარგულს ციურ სხივებით,
ჩვენ ვუნოდეთ მაშინ „მამული“
და ეს სიტყვა, როგორც შუქი,
ან როგორც მზე, ყოვლისმომცველი,
აენიეთ ცამდე...
ჩვენ ამ სიტყვაში,
როგორც სახლში შევიდვართ დიდი იმედებით,
სევდით, ნუხილით,
რომ დავივანოთ
და დაღლილი მოვითქვათ სული,
რომ ამ ზამთრის გრძელ ღამეებში,
თოვლში და ბუქში
გავუძღვეთ მგზავრებს
და გავიყვანოთ გაზაფხულის ფერად ნაპირზე...

...ო, გაზაფხულის საოცარო გამოღვიძებავ,
საიდან მოხვალ?
ან საიდან მოგვეახლები?
სად ჭიხვინებს შენი რემა ყალყზე შემდგარი?..

...ზამთრის გადაღმა, ჩვენს სიზმრებში,
მთების ფერდოებს
უკვე მოუჩანს ნაკადულების თეთრი წვივები...

...ხოლო იქ, ზევით, ლიქოკის თავზე,
სადაც ქუდნისლა და კარატე ცას მიბჯენიან,
კვლავ ცხოვრობს იგი —
მძლე კოპალა ლახტიანი,
ტყე — კლდეთა მარად მოდარაჯე,
ყოვლის შემძლები,
დევე-ემშაკთა ელვით მდევარი...

...თოვლის ფიფქების თეთრ კლავიშებს აწვალებს ქარი...
და მინდვრებიდან მოაქვს სევდა
მარტობის, უთვისტომობის,
რომ ამ ქალაქში ჩამოარიგოს...

...ღამის მორიგე მეზოვე აგროვებს ფოთლებს —
ხეების გამხმარ,
გაცრეცილ ცრემლებს...
ცოცხით აგროვებს
ზამთრისპირის ყვითელ ნუხილს
და უცხო ნაღველს...
აღარც მას ახსოვს:
ზაფხულის ხვატში
და პროსპექტების გაუვალ ბუღში,
ფოთლების ჩრდილს შეფარებული,
როგორ ელოდა მზის გადასვლას,
სხივთა მიღევას...

...ასე ვართ ყველა:
ჩვენ ვივინყებთ უკვე წინანდელს,
ოღონდაც ახლა, აი, ამ ნუთას,
ჩვენი ცხოვრებით ვისიამოვნოთ,
თუნდაც მცირედი სიამოვნება
დაგვიჯდეს მთელი წარსულის ფასად...

...ეს მეზოვეც ნებივრობდა
ფოთლების ჩრდილში,

ბალათერ არაბული

დღეს კი ამ ფოთლებს
დაუნანებლად მიხვეტავს ცოცხით,
რომ ბოლოს, ერთად,
ცეცხლს მისცეს ყველა...
ის კი არ იცის, რომ იმ ცეცხლით
თავის მფარველ
ჩრდილს წვავს სანყალი...

...ამოდის მთვარეც —
ზეცის უცვეთი სამკაული,
მაგრამ ვის ახსოვს,
მეოცნებეთა ზარმაცი თვალი
თუ დაღანდავს, ისიც დროებით;
არავის სიზმრებს გაალამაზებს,
აღარც მოგზაურთ
დასჭირდება გზის მანათობლად
და მგოსნებიც არ უმღერებენ სევდიან ლექსებს:
„მთვარეო, მთვარის ნაღვეო,
დიხმოს ჩამოდი მალეო,
დიხმოში ორი ქალია,
ერთი მზე, ერთი მთვარეო,
გათენებამდე მელიოდე,
გათენდეს, გაიპარეო...“

...თავის გულისსწორს
მთვარეს აღარ შეადარებენ...

...მხოლოდ ძაღლები
კვლავინდებურად იყვებენ
მთვარის ნახვისას,
რომ ღამეული სიმარტოვის არ შეეშინდეთ...

...ღამის ბალიშზე თავმიდებულს
სძინავთ პროსპექტებს, სძინავთ ქუჩებს,
სძინავთ კორპუსებს,
სძინავთ ქალებს და მამაკაცებს,
ბავშვებს, მოხუცებს
და ძილსაც სძინავს...
ძილის და სიზმრის ქვეყანაში
გაემგზავრა მთელი ქალაქი
და ხვალ დილაზე არ დაბრუნდება...
რამდენ საეჭვო რომანების, ცრემლის, ხიფათის
გზებზე მოუწევთ ხეტიალი აღმა და დაღმა,
რამდენ ბაგეთა შეუხებთა უწევთ შეხება,
რამდენ უხილველთ ერთმანეთის მოვლით ხილვა...
ო, სიზმრების თავისუფლებაც!..
ბევრჯერ ვყოფილვარ თქვენი ქვეყნის
მგზავრი, სტუმარი
და ბაზალეთის ტბისა ძირას
მეც მიხილავს ოქროს აკვანში მწოლიარე
ოქროს ჭაბუკი!..

...მხოლოდ ერთადერთს — მტკვარს არ სძინავს
და ამ ღამეში,
როგორც ნერვი ქალაქის შუბლზე,
მხოლოდ ის ფხიზლობს,
ის სწუხს, ის ბორგავს
და ჩვენს მაგივრად ის დარაჯობს
ამ მძინარ ქუჩებს,
მხოლოდ ის არის ამ უკუნეთის,
ამ მდუმარების ფხიზელი თვალი...

რა სევდა მოაქვს? რა ზარს რეკავს?
ან რა ბორკილებს მიაყლარუნებს?
რა ცრემლით ნამავს
ბნელი ფსკერის მაღალ დარბაზებს?
იქნება ღამის ჭრილობაა მარად მტკივანი,
ან იქნებ სიმი მოცახცახე
და მინდვრები მასზე უკრავენ
სევდიან და უცნობ სიმღერებს?
ოდეს მეგობარს მოელიან შორი ქვეყნიდან
და გადაკარგულთ უცხო მხარეში
უხმობენ მინდვრებს დასაბრუნებლად?!

...ღამის პროსპექტიც მდინარეა —
დანრეტილი, ფსკერამომშრალი,
გუდრონის შლამით გადაგლესილი,
მდინარეა უკვე ჩავლილი,
რიჟრაჟამდე დადუმებული;
მდინარეებია ეს ქუჩებიც —
მრავალი მგზავრის, ცრემლის, ტკივილის
და მანქანების მღვრიე ტალღების მატარებელი...

...ფსკერამომშრალი მდინარეა ღამის პროსპექტი...

...ოი, ქალაქო, რა იქნა შენი სიყმანვილე?
ვრცელი მინდორი ყვავილოვანი,
ქოხმახებით გადაპენტილი...
საით წავიდნენ
წვივდაკარული მშვენიერი შენი ქალები?..
ვის სასახლეებს ამშვენებენ?
ვის ბალებს ზრდიან... სადიდგოროდ, საბასიანოდ?
ანდაც ვაჟები სად გადიხაფრენენ?
ვაჟკაცობით სახელგანთქმულნი!
ვის სპას მისდევენ არარსებულ ქვეყნებისაკენ?
ვის ბედაურებს მიაგელვებენ
ამ ღამეულ ბინდის გადაღმა?
რა იქნა შენი სიხარული? შენი ნუხილი?
რა იქნა შენი სიყმანვილე?
ვრცელი მინდორი ყვავილოვანი...

...კვლავ თეთრ კლავიშებს აწვალებს ქარი...
და ფიფქების მკრთალი ციაგით
ავსილია ტაძარი — სივრცე...
ეს ორი დღეა თოვლის ფიფქები
ანათებენ დაბინდულ ზეცას
და უკუნეთის გუმბათებში
მტრედებივით ათევენ ღამეს...

...ო, გაზაფხულის
საოცარო გამოღვიძებავ,
საიდან მოხვალ?
ან საიდან მოგვეახლები?
სად ჭიხვინებს შენი რემა,
ყალყზე შემდგარი?!
რომელ ტყეთა და უღრანთა
კენწეროებზე ჰკიდია შენი დაფდაფები,
მწვანე ზარები?..
რომელ ველ-მინდვრებს
და მთა-გორებს ალამაზებ უცხო მხარეში?..

...ზამთრის გადაღმა, ჩვენს სიზმრებში,
მთების ფერდოებს
უკვე მოუჩანს ნაკადულების თეთრი წვივები...

მწერალი

ზვიად კვარაცხელია

ერთხელ გამომცემლობა „ინტელექტი“ დირექტორ კახაბერ კუდავასთან ინტერ-ვიუზე ვიყავი. გამომცემლობის სამომავლო გეგმებზე საუბარი ზვიად კვარაცხელიას დახასიათებით დაიწყო — ახალი მთავარი რედაქტორი გვეყავს, ახალგაზრდაა, მისი მოსვლა უმალ დაეტყო აქაურობას, სხვა ენერჯია, სხვა მუხტი შემოიტანა და დიდი გეგმები აქვსო. მას შემდეგ რამდენიმე წელი გავიდა. დღეს ზვიადი ერთდროულად ორი გამომცემლობის, „ინტელექტისა“ და „არტანუჯის“ მთავარი რედაქტორია, განახორციელა არაერთი მნიშვნელოვანი, საინტერესო და დროული პროექტი, მათ შორის „ჩანაწერები“, „ერთი შედეგის ყველა ქართული თარგმანი“, „უცნობი გრიგოლ რობაქიძე“, „ფეხბურთელების ავტობიოგრაფიები“ და სხვა. მის ყველა ლიტერატურულ-საგამომცემლო წამოწყებას საზოგადოების მხრიდან დიდი გამოხმაურება მოჰყვება ხოლმე. მანამდე ის მუშაობდა საზოგადოებრივ ჟურნალ „პრემიერის“ არტრედაქტორად და ჟურნალ „ქართული მწერლობის“ რედაქტორის მოადგილედ.

არანაკლებ დატვირთულია მისი, როგორც მწერლის, ბიოგრაფია. აქტიურად თანამშრომლობს პერიოდულ გამოცემებთან და აქვეყნებს ნოველებს, მინიატურებს, მხატვრულ-დოკუმენტურ თხზულებებს. სხვადასხვა დროს გამოსცა წიგნები: „მარჯვენა“ (2005), „ქარაგმა“ (2006), „ჰაე“ (2008), „ილია სამეგრელოში“ (2009), „ყიფლიბანდი“ (2011), „ფორმა №100“ (2013).

2014 წელს ლიტერატურული პრემია „საბა“ ნომინაციაში წლის საუკეთესო რომანი სწორედ „ფორმა №100“-ისთვის მიენიჭა.

ზვიად კვარაცხელია მწერლობასა და საგამომცემლო საქმიანობაზე გვესაუბრება.

— თქვენს ბიოგრაფიულ მონაცემებს გადავხედე და იურიდიულ ფაკულტეტზე სწავლას თუ არ ჩავთვლით, მთელი თქვენი საქმიანობა საგამომცემლო საქმეს, ლიტერატურას, მწერლობას უკავშირდება. ამ თქვენს არჩევანზე მიაბნებო?

— შეიძლება ითქვას, რომ ეს არჩევანიც არ ყოფილა. იურიდიულ ფაკულტეტზე სწავლის პერიოდშივე მივხვდი, რომ იმ მართლებით სწავლასა და მუშაობას არ გავაგრძელებდი — ლიტერატურა და ყველაფერი მასთან დაკავშირებული უფრო მიზიდავდა, იქ უფრო ვხედავდი ჩემს თავს. ეს, ცხადია, ადვილად არ მომხდარა. ასეთ დროს უამრავ ყოფით მიზეზს უწევ ანგარიშს, მაგრამ საზოგადოებრივ ჟურნალ „პრემიერში“ გატარებული ერთი წელი დამეხმარა, საბოლოოდ ჩამოვყალიბებულიყავი, რა მსურდა: მაგისტრატურაზე ჩაბარება სამართალმცოდნეობის მიმართულებით თუ ნაკლებად პრაქტიკული, ცოტათი იდეალისტური, თუმცა ჩემთვის უფრო სასურველი საქმის კეთება.

— საგამომცემლო სფეროში დიდი გამოცდილება დაგიგროვდათ, „ინტელექტიც“ და „არტანუჯიც“ ძალიან აქტიურად მუშაობენ, სიახლეები მათგან მკითხველს არ აკლია. მჭიდროდ თანამშრომლობთ უცხოელ კოლეგებთანაც. როგორ ფიქრობთ, რა სჭირდება თანამედროვე გამომცემლობას წარმატებისთვის?

— რა სჭირდება? ალბათ ფული, პროფესიონალები და მიზანდასახული მუშაობა. და კიდევ ის, რომ ხელისუფლება ნაკლებად ერეოდეს კერძო სექტორში, ერთხელაც, როგორმე შეელოს ამ ვნებას და ბიზნესს თავისუფალი განვითარების საშუალება მისცეს. სხვანაირად ეს სფერო მხოლოდ რომანტიკოსებისა და იდეალისტების თავშესაფრად დარჩება და ვერ ჩამოყალიბდება მძლავრ, კონკურენტუნარიან, ანგარიშგასაწევ ინსტიტუტად. კარგი წიგნის გამოცემა ორმაგად საპასუხისმგებლო

საქმეა: გამომცემელი ცდილობს, არც მატერიალურად იზარალოს და ღირებულებების თამასაც არ დაუშვას ძირს. რა თქმა უნდა, აღსანიშნავია, რომ დღეს ბევრი კარგი წიგნი გამოიცემა, მაგრამ ამ მიღწევას — დიას, მიღწევას, რადგან საქართველო

მთელ რეგიონში, გამომცემლობებისა და გამომცემული წიგნების მრავალფეროვნებით, ლიდერია — მოფრთხილება, შენარჩუნება და ხელშეწყობა უნდა.

— „ინტელექტი“ და „არტანუჯი“ — ეს ორი გამომცემლობა ალბათ ბევრს ნიშნავს თქვენთვის, ოჯახისთვის. როგორ ახერხებთ, ორივეს ერთდროულად უხელომდევანელოთ, პროექტები დაგეგმით...?

— ხუთ წელზე მეტია, აქ ვმუშაობ და მგონია, რომ ეს პროცესი — ყოველდღიურად ავტორებთან ურთიერთობა, წიგნის მზადების რთული და სპეციფიკური დეტალები, სტამბაში გაშვება, მაღაზიებში გავრცელება, რეკლამა და წარდგინება — ყოველთვის საინტერესო, ემოციური და აზარტული იქნება ჩემთვის.

„ინტელექტი“ და „არტანუჯი“ ორი დამოუკიდებელი გამომცემლობაა და ორივე ერთნაირად ცდილობს ახალი, საინტერესო და მრავალფეროვანი გამოცემებით დაამახსოვროს მკითხველს თავი. მხატვრული ლიტერატურა — ორიგინალურიც და თარგმნილიც, კლასიკურიც და თანამედროვეც, დოკუმენტური პროზა, სამეცნიერო-პოპულარული ნაშრომები, ავტობიოგრაფიული რომანები, უამრავი საგამომცემლო პროექტი და სერია — ამ ყველაფრის მომზადებაზე პროფესიონალების გუნდი მუშაობს.

— მინდა, იმ პროექტებზე ისაუბროთ, რომელთა ავტორიცა და ხელმძღვანელიც ხართ. ძალზე პოპულარული პროექტებია. მაგალითად, „ჩანაწერები“, ვფიქრობ, XX საუკუნის ლიტერატურული ცხოვრების, მწერალთა ცხოვრების მხატვრული მატრიანე შექმნა; „ერთი შედეგის ყველა ქართული თარგმანი“ კი, ერთგვარი, კულტურულ-მთარგმნელობითი აქცია იყო, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო ბევრმა გამოცდილმა, ასევე, დებიუტანტებმაც, მოკლედ, ბევრი ადამიანი ხალხისათვის ჩაერთო; „უცნობი გრიგოლ რობაქიძე“ — ამ გრანდიოზული პროექტით, ვფიქრობ, ქართველი მწერ-

ძლებოდა კიდევ ახალი, მანამდე შეუმჩნეველი და მიუკვლეველი დარჩენილიყო, მაგრამ გრიგოლ რობაქიძის გერმანულენოვან ესეებს მალევე მოჰყვა სამი რომანი, რომელიც მხოლოდ ორიგინალის ფრაგმენტებად იყო ცნობილი ქართველი მკითხველისთვის. თითქმის ყველა ჟანრის ნიმუშმა მოიყარა ამ სერიამ თავი — პროზამ, კრიტიკა-ესეისტიკამ, ეპისტოლურმა მემკვიდრეობამ...

განსაკუთრებით მინდა, აღვნიშნო ამ პროექტების მონაწილეთა — მწერლების, მთარგმნელების, ამა თუ იმ ავტორის მემკვიდრეების — საგამომცემლო ჯგუფის თითოეული წევრის დამსახურება. მათი თანადგომის გარეშე იდეები იდევბად დარჩებოდა.

— ორი გამომცემლობის მთავარი რედაქტორობა იოლი საქმე არ არის, როდისლა წერთ?

— გვიან ღამით. ვცდილობ, დალლილი არ ვიყო და სიმშვიდე შევიწარმოო, რადგან უძილობა და აფორიაქებულ მდგომარეობაში წერა არ ვარგა: ამ დროს პერსონაჟები იოლად ექცევიან ავტორის განცდებისა და შთაბეჭდილებების გავლენის ქვეშ, მე კი პირიქით მგონია — ავტორი უნდა აპყვეს პერსონაჟებს, თავ-თავიანთი ენა და ქცევა უნდა შეუნარჩუნოს.

ვცდილობ, ყოველდღე რალაც ჩავიწერო, ყურმოკრული, გაგონილი თუ უცერად გახსენებული ამბავი, ასევე, ფრაზები, წვრილმანები ტიპებზე, მოკლედ, ყველაფერი, რაც შეიძლება სადღაც გამომაღგეს ან სულაც ქალაქზე დარჩეს.

ერთი უცნაური ჩვევა მაქვს: ცარიელ, ამოუვსებ ადგილებს ვუბრუნდები ხოლმე ბლოკნოტებში და ვავსებ. ეს არ არის სუფთა ქალაქის შიში — უბრალოდ ძველი, განვლილი თარიღებისა და იმ დღეს განხორციელებული თუ განუხორციელებელი საქმეების თვალშიჩვენება მსიამოვნებს. სურვილი მიჩნდება, მინაწერები გავაკეთო და ზედ მივაცოლო იმ დღეების გიჟურ ტემპში ჩაუნიშნავი რაიმე ამბავიც, რომელიც ახლა უფრო დანშნულია. ზოგჯერ ხელს ჩავიქნევ ხოლმე. ზოგი ამბავი ისეთია, გამოვერიდები, ზოგს ქალაქისთვის ვერ ვიმეტებ. ძალიან ძნელია: თუ მოყვები, „სურამის ციხის“ იმ ცნობილი პერსონაჟით, ბევრი ადამიანი უნდა „ჩააშენო“, არავინ დაზოგო, არავინ შეიბრალო. ემოცია რომ დაინმინდება, ამის გაკეთება მჭირს. იმ წუთას, ცხელ გულზე კი ვის მოერიდები. თუმცა, შემდეგ დრო რომ გავა, ლმობიერი ხდები და სიფიცხეს სიმშვიდე სძლევს. მეორე მხრივ, ეს ნამგებიაინია მწერლისათვის — რაციონალურობა ძალზე პირობითი რამეა და ლიტერატურას ვერ მიუდგება...

— ექვსი წიგნის ავტორი ხართ, მოთხრობების კრებულებისა და რომანის. რამდენად ხედავთ სხვაობას თქვენს დასასრული მე-14 გვერდზე

„ შაბათ-კვირისთვის ვემზადები“

ლის დიდი დაბრუნება შედგა, ძალზე მნიშვნელოვანი საქმე ითავა თქვენმა გამომცემლობამ და წარმატებითაც გაართვა თავი.

— დიდი მადლობა ასეთი შეფასებისთვის. ყალბი თავმდაბლობის გარეშე ვიტყვი, რომ ადვილი ნამდვილად არ იყო: ზოგიერთი პროექტი ერთმანეთის პარალელურად კეთდებოდა და დღის განმავლობაში თუ მიხეილ ჯავახიშვილის ჩანაწერებს ვამზადებდით სტამბისთვის, საღამოს შეიძლება ზღაპრან იბრაჰიმოვიჩის ავტობიოგრაფიული წიგნის დაკაბადონება დაგვეწყოს.

როცა სერია „უცნობი გრიგოლ რობაქიძის“ გამოცემაზე დაიწყო საჯაროდ საუბარი, ბევრს გაუჩნდა ეჭვი, რა შეი-

